

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Засновано у 2001 р.

Випуск 49 (2–2016)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2016

УДК 330-339; 321.7; 159.9
ББК 65.9(4УКР)29-2я43
М58

Редакційна колегія

Курко М. Н., д-р юрид. наук, проф. — головний редактор
Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник головного редактора
Ігнатченко А. А., канд. техн. наук — відповідальний редактор

Політичні науки

Антонюк О. В., д-р політ. наук, проф., Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф., Бідзюра І. П., д-р політ. наук, Варзар І. М., д-р політ. наук, проф., Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф., Гончаренко О. М., д-р іст. наук, Мелков Ю. О., д-р філос. наук, доц., Піляєв І. С., д-р політ. наук, Попов В. Ж., д-р іст. наук, проф., Сурмін Ю. П., д-р соціол. наук, проф., Хижняк І. А., д-р іст. наук, проф., Шуба О. В., д-р політ. наук, проф.

Юридичні науки

Александров Ю. В., канд. юрид. наук, проф., Ануфрієв М. І., д-р юрид. наук, проф., Бандурка О. О., д-р юрид. наук, проф., Бородін І. Л., д-р юрид. наук, проф., Гаркуша В. С., канд. юрид. наук, доцент, Демченко С. Ф., д-р юрид. наук, Джуль В. В., д-р юрид. наук, проф., Ковальська В. В., д-р юрид. наук, ст. наук. співр., Корнієнко М. І., канд. юрид. наук, проф., Курко М. Н., д-р юрид. наук, проф., Мартиненко О. А., д-р юрид. наук, проф., Муравйов К. В., канд. юрид. наук, доц., Недюха М. П., д-р філос. наук, проф., Подоляка А. М., д-р юрид. наук, проф., Романенко Є. О., д-р наук з держ. упр., доц., Темченко В. І., канд. юрид. наук, доц., Хрис-

тинченко Н. П., канд. юрид. наук, Юлдашев О. Х., д-р юрид. наук, проф., Ярмиш О. Н., д-р юрид. наук, проф.

Економічні науки

Захожай В. Б., д-р екон. наук, проф., Дахно І. І., д-р екон. наук, проф., Дмитренко Г. А., д-р екон. наук, проф., Куроченко О. В., д-р екон. наук, проф., Пила В. І., д-р екон. наук, проф., Радзієвський О. І., д-р екон. наук, Федоренко В. Г., д-р екон. наук, проф., Шостак Л. Б., д-р екон. наук, проф., Швець В. Я., д-р екон. наук, проф., Баєва О. В., д-р біол. наук, проф., Сафонова В. Є., д-р екон. наук, Хачатрян Г. Е., д-р екон. наук.

Педагогічні та психологічні науки

Чернуха Н. М., д-р пед. наук, проф., Юник Д. Г., д-р пед. наук, проф., Кучерявий О. Г., д-р пед. наук, проф., Рижиков В. С., д-р пед. наук, доц., Ельбрехт О. М., д-р пед. наук, доц., Гуменникова Т. Р., д-р пед. наук, доц., Добрянський І. А., д-р пед. наук, проф., заслужений працівник освіти України, Анісімов М. В., д-р пед. наук, проф., Балл Г. А., д-р психол. наук, проф., Лігоцький А. О., д-р пед. наук, проф., Ложкін Г. В., д-р психол. наук, проф., Приходько Ю. О., д-р психол. наук, проф., Синьов В. М., д-р пед. наук, проф., Чернуха Н. М., д-р пед. наук, проф., Чуприков А. П., д-р мед. наук, проф., Бучек А. О., д-р психол. наук, проф.

Рекомендовано до друку Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 5 від 25 травня 2016 р.)

Міжрегіональна Академія управління персоналом.

М58 Наукові праці МАУП / редкол.: М. Н. Курко (голов. ред.) [та ін.]. — К. : МАУП, 2001. — Вип. 49 (2–2016). — К. : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2016. — 202 с.: іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику наукових праць публікуються статті науковців, які займаються проблемами розвитку політології, права і економіки.

Для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, кого цікавить розвиток науки в Україні.

Збірник “Наукові праці МАУП” за наказом Міністерства освіти і науки України від 09.03.16 № 241 визнано як фахове видання з політичних наук (дата включення 26.05.10), юридичних наук (дата включення 31.05.11), економічних наук (дата включення 21.11.13).

ББК 65.9(4УКР)29-2я43+67.9(4УКР)я43

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2016
© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2016

ЗМІСТ

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	5	Недюха М. П. “Суспільні відносини” та “соціальні відносини” як поняття політико-правової науки	74
Гольцов А. Г. Сучасна геополітика Російської Федерації в Арктичному регіоні	5	Ковальчук А. Ю. Протидія легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом: теоретико-правовий аналіз	81
Лебеденко С. Б. Теоретичні аспекти розроблення й реалізації зовнішньої політики США.....	13	Лис А. К вопросу о развитии права в Западной Европе и Польше в Средние века и Новое время: обобщающий анализ и постановочные проблемы.....	87
Гула Р. В. Терор і тероризм: співвідношення понять у політологічному дискурсі	18	Шашкова-Журавель І. О. Міжнародно-правові засади захисту трудових прав моряків	91
Варзар І. М. Ідеолого-політологічні референції з полів великих революцій в їх транзиціях до терену суверенної України, або від якого спадку минулого слід відмовлятися	22	Іванов Д. В. Незалежність інституту суспільного телебачення і радіомовлення в Україні у контексті історії його правового регулювання.....	97
Демченко М. А. Специфіка формування національного інформаційного простору в сучасній Україні в контексті зміни державної політики в інформаційній галузі	43	Лужанський М. В. Щодо класифікації суб'єктів адміністративного права.....	101
Беляй О. І. Методологічні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні	47	Третьяков В. А. Про правові засади функціонування європейської уніфікованої системи технічного регулювання та гармонізованої стандартизації	105
Ткач Д. І. Дипломатичний протокол та етикет (із практичної роботи досвідченого дипломата)	51	ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	110
Литвиненко В. І. Концептуальні засади організації діяльності державного бюро розслідувань: організаційно-правовий аспект	56	Захожай В. Б., Бурсов Р. В. Шляхи вдосконалення системи інформаційно-аналітичного забезпечення економічного стимулювання технологічного оновлення промислових підприємств.....	110
Кислий А. М., Чайка Р. А., Денисенко М. М. Зарубіжний досвід нормативного регулювання негласних слідчих (розшукових) дій.....	65	Захожай В. Б., Корецька О. В. Аналітична модель конкурентоспроможності підприємства в контексті його конкурентного технологічного потенціалу	120

Сафонова В. Є. Методичні аспекти оцінки ефективності управління ресурсним забезпеченням освітніх інновацій	125	<i>основные проблемы и особенности осуществления</i>	164
Алієв М. А. Проблеми переходу до інноваційного розвитку економіки Азербайджану	138	ПЕДАГОГІЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ	167
Колесник В. М., Колесник Н. В. Методичні підходи до класифікації витрат для потреб управління.....	146	Домбровская О. Коммуникативные особенности человека и проблемы их развития	167
Хусейн Марван Мужер Вплив сучасних інформаційних технологій на розвиток банківського маркетингу	151	Шантырь Е. Е. Интегративная теория личности	174
Ястремська Н. Є. Організація моніторингу конкурентних переваг банку в умовах невизначеності зовнішніх умов функціонування	156	Судакова О. С. Досвід психологічного супроводу при психотравмуючій події в умовах військових дій та артилерійських обстрілів	183
Константе Луис Фернандо Фрайре Управление персоналом в процессе формирования рыночной экономики:		Босак О. С. Агрессивна поведінка у підлітковому віці як соціальна проблема	189
		ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	198

УДК 34.096

В. І. ЛИТВИНЕНКО

Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Наукові праці МАУП, 2016, вип. 49(2), с. 56–64

Досліджуються проблеми організації функціонування Державного бюро розслідувань (ДБР) як правоохоронного органу та його імплементації до правоохоронної системи держави. Розкриваються проблеми щодо законодавчого визначення правоохоронних органів та змісту їхньої діяльності. Визначаються першочергові заходи організаційно-правового змісту “запуску” ДБР. Пропонується для розгляду організаційна структура, зміст та алгоритм організації діяльності цього правоохоронного органу.

Державне бюро розслідувань (ДБР) — згідно із ст. 1 Закону України “Про державне бюро розслідувань” (Закон) — є центральним органом виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції [1]. ДБР входить до виконавчої гілки влади і разом з НАБУ, СБУ, УДО, ДПС України, Національною гвардією, Військовою службою правопорядку у Збройних силах України, Національною поліцією, Державною кримінально-виконавчою службою утворюють правоохоронну систему України. Тобто ДБР та його діяльність повинно розглядатись як підсистема у загальнонаціональній правоохоронній системі, яка знаходиться у стані реформування.

Водночас чинне законодавство України не дає чіткого визначення таких важливих дефініцій, як правоохоронна система, правоохоронні органи, правоохоронна діяльність, державна правоохоронна служба. Законодавчо не закріплений вичерпний перелік правоохоронних органів. У різних законодавчих актах поняття та перелік правоохоронних органів визначається по-різному.

Так, наприклад, термін “правоохоронні органи” згадується у законах України “Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів” (ст. 2), “Про державну таємницю” (ст. 3), “Про захист суспільної моралі” (ст. 15), “Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними” (ст. 7), “Про контррозвідальну

діяльність” (ст. 5), “Про основи національної безпеки України” (ст. 1, 8, 9), “Про поховання та похоронну справу” (ст. 24), “Про участь громадян в охороні громадського порядку та державного кордону” (ст. 4). Однак чіткого визначення цього терміна не надано.

Нечітке й суперечливе вживання законодавцем термінів “правоохоронні органи”, “правоохоронна діяльність” свідчить про відсутність єдиного підходу в його розумінні не тільки в законодавстві, а й сучасній науковій юридичній думці. Це негативно впливає як на визначення змісту діяльності правоохоронної системи загалом, так і на кожний правоохоронний орган зокрема.

Сучасними вітчизняними науковцями, правознавцями та фахівцями з правоохоронної діяльності, зокрема В. Дубінчаком [2], О. Коваленко [3], М. Корнієнко [4], А. Кулішом [5], А. Кучуком [6], В. Маляренком [7], О. Соколенко [8], В. Фатхутдіновим [9], В. Юсуповим [10] та іншими, робилася спроба надати науково обґрунтоване визначення дефініції “правоохоронні органи”, їхніх ознак, функцій, завдань тощо.

Дослідження окремих науковців присвячені визначенню змісту правоохоронної діяльності, правоохоронної служби, її особливостей та співвідношенню з іншими видами служб, зокрема державною та військовою, розкриттю правоохоронних функцій. Саме цими питаннями займалися О. Бандурка [11], М. Костицький [12], П. Онопенко [13], Ю. Лапутіна [14], М. Мельник [15], С. Терешко [16] та ін.

Слід згадати наукові праці І. Бондаренка [17], Й. Горінецького [18], В. Ліпкана [19] та ін., які досліджували іноземний досвід законодавчого закріплення дефініцій “правоохоронні органи” та “правоохоронна діяльність”.

Завдяки проведеним дослідженням вітчизняними науковцями було встановлено, що правоохоронна діяльність спрямована на запобігання виникненню умов і причин можливих та вчинених суспільно небезпечних явищ, припинення їх розвитку та ліквідацію наслідків.

Як свідчить міжнародний досвід, ключовою функцією правоохоронних органів є про-

тидія злочинності. У системі кримінальної юстиції більшості країн світу правоохоронні органи діють у взаємодії з прокуратурою і судами. Однак незалежно від термінології, що використовується, — “поліцейська діяльність” (policing) або “правовий примус” (law enforcement), прокуратура і суди є окремими інститутами, на які поняття правоохоронних органів не розповсюджується [20, 24]. Дефініції “police” і “law enforcement” в романо-германських мовах мають таке значення — це органи, які мають особливі функції (забезпечення порядку і боротьба із злочинністю), особливу організацію (подібна до військової) і особливі методи (використання сили) поліції.

До “Law Enforcement Agencies” належать поліцейні органи і спецслужби. “Поліцейні органи — це органи виконавчої влади, спеціально уповноважені на проведення поліцейної діяльності — особливого різновиду державно-управлінської діяльності, що здійснюється із застосуванням державного (адміністративного) примусу, включаючи правообмежувальні заходи і крайню форму примусу — легітимне насилля, тобто передбачене законодавством застосування сили у широкому розумінні цього поняття (в українському праві — прямого адміністративного примусу): фізичної сили, спеціальних засобів та зброї” [21].

У більшості країн існує розподіл повноважень щодо розслідування незначних правопорушень і важких злочинів. За цією ознакою поліцейські підрозділи іноді поділяють на “звичайну” і кримінальну поліцію (criminal police).

Характерними ознаками поліцейських органів світу є особлива організація, подібна до військової, особливі функції, такі як забезпечення порядку і протидія злочинності, й особливі методи, які включають використання сили із застосуванням зброї [22].

На жаль, нині вітчизняні правоохоронні органи не об’єднані в єдину систему, їхній статус, завдання, функції не збалансовані, залежать від різного ступеня врегулювання законом суспільних відносин у відповідній сфері. Відсутність базового Закону України “Про

правоохоронну діяльність, правоохоронні органи та правоохоронну службу в Україні” не дає змогу законодавчо закріпити ці дефініції, сформувані принципи, функції, завдання, ознаки правоохоронних органів та визначити особливості цієї діяльності та проходження служби. Відсутність загальнонаціональних документів стратегічного планування, а саме: Концепції та Стратегії реформування правоохоронної системи України, відповідного базового закону в цієї сфері не дає можливості визначити ідеальну сучасну європейську модель правоохоронної системи України, місце, завдання та функції кожного правоохоронного органу, як взаємодіючих підсистем, що утворюють правоохоронну систему держави. Все це буде істотно впливати на формування методології діяльності ДБР, його імплементації до системи правоохоронних органів України, збалансування цієї системи.

Аналіз завдань ДБР, визначений ст. 5 Закону, виокремлює статті підслідності ДБР, згідно зі ст. 216 Кримінального процесуального кодексу України, до яких відноситься:

1. Вчинених службовими особами, які займають особливо відповідальне становище відповідно до ч. 1 ст. 9 Закону України “Про державну службу”, особами, посади яких віднесено до першої–третьої категорій посад державних службовців, судьями та працівниками правоохоронних органів, *крім випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесено до підслідності Національного антикорупційного бюро України згідно з частиною п’ятою цієї статті.*

2. Вчинених службовими особами Національного антикорупційного бюро України, заступником Генерального прокурора України — керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури або іншими прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, *крім випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесено до підслідності детективів підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України згідно з частиною п’ятою цієї статті.*

3. Проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини), *крім злочинів, передбачених статтею 422 (Розго-*

лошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втра- та документів чи матеріалів, що містять такі відомості).

Відповідно до прикінцевих та перехідних положень Закону України “Про Державне бюро розслідувань” підпункту г п. 1 розд. 5 ДБР надано право проводити операції з контрольованого вчинення відповідних діянь з метою виявлення та фіксації діянь, передбачених статтями:

- 305 — Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів;

- 307 — Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів;

- 309 — Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту;

- 311 — Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів;

- 318 — Незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів;

- 321 — Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів;

- 364¹ — Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми;

- 365² — Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги;

- 368 — Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди;

- 368³ — Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми;

- 368⁴ — Підкуп особи, яка надає публічні послуги;

- 369 — Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі;

- 369² — Зловживання впливом.

Зазначене свідчить про те, що ДБР має діяти у специфічному середовищі, яке, на відміну від Національної поліції та інших правоохоронних органів, не є криміналізованим, але має істотні кримінальні ризики та специфічні ознаки. До таких специфічних середовищ, у яких здійснюватиме діяльність ДБР, належать:

- середовище державних службовців;
- середовище правоохоронних органів, органів прокуратури, суддів тощо;
- військове середовище;
- антикорупційне середовище.

Про криміналізацію цих середовищ свідчать такі статистичні показники. За даними Генеральної прокуратури України у 2015 р. збільшилася кількість злочинів проти встановленого порядку несення військової служби (6213 проти 4153 у 2014 р.). Майже удвічі зросла кількість фактів постановлення суддями завідомо неправдивих вироків (з 110 до 206).

До кримінальної відповідальності за вчинення корупційних правопорушень притягнуто 1956 осіб (проти 1713 у 2014 р., або +14,2 %).

За категоріями найбільше до кримінальної відповідальності притягнуто:

- посадових осіб юридичних осіб публічного права (283, або 14,5 %);
- осіб, які виконують організаційно-розпорядчі чи адміністративно-господарські обов'язки в юридичних особах приватного права (278, або 14,2 %);
- державних службовців (277, або 14,2 %);
- посадових осіб юридичних осіб, фізичних осіб у разі одержання від них неправомірної вигоди (269, або 13,8 %);
- посадових та службових осіб інших органів державної влади (217, або 11,1 %);
- службових осіб та працівників поліції (203, або 10,4 %);
- посадових осіб місцевого самоврядування (142, або 7,3 %);
- осіб, що надають публічні послуги (80, або 4,1 %);

- службових осіб та працівників Збройних сил України (82, або 4,2 %), державної фіскальної (54, або 2,8 %), митної (46, або 2,4 %), кримінально-виконавчої (38, або 1,9 %) та державної прикордонної (34, або 1,7 %) служби;

- посадових та службових осіб райдержадміністрацій (52, або 2,7 %) та облдержадміністрацій (18, або 0,9 %).

Крім цього, до відповідальності притягнуто 23 депутати сільських, селищних, міських, районних рад, 15 службових осіб і працівників податкової міліції, 15 службових осіб і працівників органів прокуратури, 10 професійних суддів та службових осіб чи працівників органів та підрозділів цивільного захисту, 8 службових осіб чи працівників Служби безпеки України, 5 службових осіб чи працівників, утворених відповідно до законів військових формувань та один депутат обласної ради.

Кримінальними корупційними правопорушеннями завдано збитків на суму 3 млрд 603 млн 53 тис. грн, з яких відшкодовано 548 млн 49 тис. грн. Питома вага відшкодованих збитків становить 15,2 %. У тому числі інтересам держави чи територіальних громад завдано збитків на суму 2 млрд 178 млн 715 тис. грн та відшкодовано — 39 млн 160 тис. грн. Питома вага відшкодування становить 1,8 % [23].

Кожне з цих середовищ має специфічні ознаки, що вимагає їх врахування при реалізації своїх функцій та завдань ДБР. Повноваження ДБР вимагають прискіпливої уваги до розроблення організаційної структури ДБР. Статтею 9 Закону визначається структура і чисельність ДБР, яку складають: центральний апарат, територіальні органи, спеціальні підрозділи, навчальні заклади та науково-дослідні установи. У складі Державного бюро розслідувань діють слідчі, оперативні та інші підрозділи. Гранична чисельність центрального апарату та територіальних управлінь Державного бюро розслідувань становить 1500 осіб. На підставі ст. 6, 9 Закону та з урахуванням специфіки середовищ, у яких реалізує свої повноваження ДБР, нами запропонована така організаційна структура ДБР (рис. 1, 2).

Рис. 1. Пропозиції щодо організації структури Державного бюро розслідувань України (ДБР)

Рис. 2. Структура територіальних підрозділів ДБР
(м. Львів, м. Хмельницький, м. Миколаїв, м. Мелітополь, м. Полтава, м. Краматорськ, м. Київ)

При розробленні організаційної структури ДБР слід відзначити, що територіальні підрозділи ДБР матимуть у своєму складі фахівців з аналітичної роботи, детективів, чергові частини та слідчі відділи. Ми вважаємо, що слідство по представникам окремих середовищ (правоохоронних органів, державних службовців вищого рангу, антикорупційної прокуратури та керівництва Національного антикорупційного бюро) має здійснюватися винятково слідчими підрозділами Центрального апарату.

Необхідно розробити механізм взаємодії та оцінки перспективності розроблення оперативно-розшукових справ регіональними підрозділами. Реалізація оперативних справ по окремих категоріям об'єктів ДБР регіональними управліннями здійснюється за участю всіх Департаментів через механізм формування “Ударних груп”. Адаптування американської методики “Ударних груп”, яка використовується США, Італією, Польщею, Німеччиною у боротьбі з високопосадовою корупцією до умов діяльності ДБР, буде корисним і дасть змогу якісно розслідувати кримінальні справи.

Організаційно-правовий механізм “запуску” ДБР має свої особливості й складається з двох рівнів. Перший рівень — це підготовка та прийняття актів (постанов, розпоряджень) Кабінету Міністрів України, необхідних для організації роботи Державного бюро розслідувань.

До таких нормативних актів належать: Постанова Кабінету Міністрів про утворення Державного бюро розслідувань від 29.02.2016 р. № 127; Постанова Кабінету Міністрів про внесення змін до Схеми спрямування і координації діяльності центральних органів виконавчої влади Кабінетом Міністрів України через відповідних членів Кабінету Міністрів від 10.09.2014 р. № 442; Постанова Кабінету Міністрів про затвердження Положення про Раду громадського контролю при Державному бюро розслідувань та порядку її формування; Постанова Кабінету Міністрів про погодження організаційної структури Державного бюро розслідувань; Постанова Кабінету Міністрів про порядок присвоєння спеціальних звань начальницького складу Державного бюро розслідувань та їх співвідношення з іншими

спеціальними, а також військовими званнями і рангами державних службовців; Постанова Кабінету Міністрів про затвердження порядку забезпечення Державного бюро розслідувань необхідними матеріальними засобами, технікою, обладнанням, іншим майном для службової діяльності; Постанова Кабінету Міністрів про затвердження умов оплати праці осіб, які працюють у Державному бюро розслідувань за трудовими договорами; Постанова Кабінету Міністрів про затвердження Типового положення про Дисциплінарну комісію центрального органу виконавчої влади; Постанова Кабінету Міністрів про затвердження переліку інформаційних систем органів державної влади та порядку доступу до них (надання доступу посадовим особам Державного бюро розслідувань) тощо.

На другому рівні йдуть розпорядчо-правові акти, підготовлені безпосередньо Директором ДБР, які впроваджуються його наказами. До таких актів слід віднести: Положення про ДБР, Штатний розпис ДБР, його Центрального апарату, територіальних підрозділів, Положення про проведення Конкурсного відбору персоналу ДБР, Положення про проведення внутрішніх розслідувань, Положення та інструкцію по веденню конфіденційного (таємного) діловодства, Інструкцію по забезпеченню особистої безпеки працівників ДБР України тощо.

Таким чином, виокремимо алгоритм “запуску” ДБР, який складається з організаційно-правового дворівневого забезпечення, деякі особливості організації діяльності ДБР, які визначаються Законом. Вони стосуються обмеження повноважень Директора ДБР щодо призначення керівників підрозділів Центрального апарату, територіальних підрозділів та працівників підрозділу внутрішнього контролю. Ці категорії обираються Комісією та надаються Директору ДБР на затвердження. Такий підхід вперше застосовується у правоохоронній системі, його наслідки, позитивні або негативні, будуть відчуватися після “запуску” ДБР.

На підставі викладеного можна зробити такі висновки:

1. ДБР є правоохоронним органом, який підпорядкований виконавчій гілці влади, є складовою правоохоронної системи України.

2. Об’єкти діяльності ДБР визначаються Законом України “Про Державне бюро розслідувань” і ст. 216 “Підслідність” Кримінального процесуального кодексу України.

3. Для “запуску” ДБР запропоновано алгоритм, який має два організаційно-правових рівня: перший — акти Кабінету Міністрів України, другий — накази директора ДБР.

4. Запропонована організаційна структура ДБР, на наш погляд, є оптимальною і забезпечує виконання покладених Законом завдань.

5. При формуванні ДБР вперше на законодавчому рівні запропоновано систему підбору керівних кадрів та персоналу підрозділу внутрішнього контролю, яка обмежує вплив директора на підбір цих кадрів.

6. При формуванні організаційної структури ДБР ми пропонуємо використовувати іноземний досвід “Ударних груп”, який забезпечить концентрацію сил та засобів при розкритті кримінальних злочинів територіальними управліннями.

Література

1. Закон України “Про Державне бюро розслідувань” // ВВР України. — 2016. — № 6. — Ст. 55.

2. Дубінчак В. М. Правоохоронна діяльність: сутність, суб’єкти, засоби забезпечення (теоретико-правовий аспект): автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. — Ін-т законодавства Верховної Ради України / В. М. Дубінчак. — К., 2010. — 19 с.

3. Коваленко О. Огляд системи правоохоронних органів України та можливих шляхів удосконалення їх діяльності у контексті боротьби зі злочинністю, зокрема, з корупцією [Електронний ресурс] / О. Коваленко // Американська Асоціація Юристів. Центральноевропейська та Євразійська Правова Ініціатива (ABA/CEELI). — 2006. — Режим доступу: <http://www.lerp.com.ua/index.php?lang=ua&page5>

4. Корнієнко М. І. Правоохоронна діяльність: адміністративно-правовий аспект / М. І. Корнієнко // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. — 2013. — Вип. 3. — Т. 2. — С. 34–36.

5. Куліш А. М. Організаційно-правові засади функціонування правоохоронної системи України: [моногра-

фія]: у 2 ч. / А. М. Куліш; Сумський держ. ун-т. — Суми: Вид-во СумДУ, 2007. — Ч. I. — 221 с.

6. Кучук А. І. Теоретико-правові засади правоохоронної діяльності в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: за спец. 12.00.01 "Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень". — Ін-т законодавства Верховної Ради України. — К., 2007. — 20 с.

7. Маляренко В. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: підручник / В. Маляренко. — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 375 с.

8. Соколенко О. Напрямки правоохоронної діяльності: особливості теоретичного розуміння / О. Соколенко // Вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. — 2012. — № 93. — С. 69–72. — Серія "Юридичні науки".

9. Фатхутдінов В. Г. Правоохоронна діяльність: природа, сутність, гуманізм (теоретико-правові та методологічні аспекти): автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / В. Г. Фатхутдінов. — К., 2006. — 19 с.

10. Юсупов В. Процедурні основи діяльності правоохоронних органів України / В. Юсупов // Публ. право. — 2013. — № 3 (11). — С. 153–158.

11. Бандурка О. М. Філософія права: [навч. посіб.] / О. М. Бандурка, С. А. Бублик, М. Л. Заїнчковський [та ін.]; [за заг. ред. М. В. Костицького, Б. Ф. Чміля]. — К.: Юрінком Інтер, 2000. — 336 с.

12. Костицький М. В. Юридична психологія: [навч. посіб.] / М. В. Костицький. — К.: Юрінком Інтер, 2008. — 227 с.

13. Онопенко П. В. Правоохоронні функції української держави: зміст і реалізація: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / П. В. Онопенко. — К., 2005. — 16 с.

14. Лапутіна Ю. А. Законодавче забезпечення правоохоронної функції держави: методологічні аспекти вдосконалення [Електронний ресурс] / Ю. А. Лапуті-

на // Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. К. А. Тімірязєва. — Режим доступу: <http://www.niisp.gov.ua/vydanna/rapograma/>

15. Мельник М. І. Суд та інші правоохоронні органи. Правоохоронна діяльність: закони і коментарі: навч. посіб. / М. І. Мельник, М. І. Хавронюк. — К.: Атіка, 2000. — 512 с.

16. Терешко С. Актуальні проблеми та напрями реформування правоохоронних органів України [Електронний ресурс] / С. Терешко. — Режим доступу: www.niisp.org/vydanna/rapograma/go/2/2014

17. Бондаренко І. В. Органи внутрішніх справ в системах правоохоронних органів України, Російської Федерації та інших зарубіжних країн: теоретичні аспекти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / І. В. Бондаренко. — К., 2004. — 24 с.

18. Горінецький Й. І. Правоохоронна функція держав Центральної Європи: теоретичні і практичні аспекти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Й. І. Горінецький. — К., 2005. — 23 с.

19. Ліпкан В. А. Національна безпека України: монографія / В. А. Ліпкан. — К.: Кондор, 2013. — 437 с.

20. World encyclopedia of police forces and correctional systems / George Thomas Kurian, editor in chief. — 2nd ed. — Thomson Gale, 2006. — 112 p.

21. Гірич В. До проблеми визначення базових понять у контексті реформування правоохоронних органів. Аналітична записка [Електронний ресурс] / В. Гірич // Нац. ін-т стратегічних досліджень. Офіц. інтернет-представництво. — Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1153/>

22. Law Enforcement Statistics [Електронний ресурс] / U.S. Department of Justice. — Режим доступу: <http://www.ojp.usdoj.gov/bjs/lawenf.htm>

23. Звіт Генеральної Прокуратури України за 2015 р. — К.: ГП України, 2016. — 112 с.

Визначено алгоритм "запуску" ДБР, який складається з організаційно-правового дворівневого забезпечення, деякі особливості організації діяльності ДБР, які визначаються Законом і стосуються обмеження повноважень Директора ДБР щодо призначення керівників підрозділів Центрального апарату, територіальних підрозділів та працівників підрозділу внутрішнього контролю. Ці категорії обираються Комісією та надаються Директору ДБР на затвердження. Такий підхід вперше застосовується у правоохоронній системі, його наслідки, позитивні або негативні, будуть відчуватися після "запуску" ДБР.

The algorithm of "start" for State Bureau of Investigations (SBI), which consists of a two-tier organizational and legal support, is determined. Some of the features of SBI, which are determined by law and related restrictions on authority of the Director SBI appointment of heads of departments central office, regional departments and personnel division of internal control is observed. These categories are selected by the Commission and provided SBI Director for approval. This approach was first applied in the judicial system, its effects, positive or negative, will be felt after the "start" SBI.

Определен алгоритм “запуска” ГБР, который состоит из организационно-правового двухуровневого обеспечения. Отмечено некоторые особенности организации деятельности ГБР, которые определяются Законом и касаются полномочий Директора ГБР при назначении руководителей подразделений Центрального аппарата, территориальных подразделений и работников подразделения внутреннего контроля. Эти категории избираются Комиссией и предоставляются Директору ГБР на утверждение. Такой подход впервые применяется в правоохранительной системе, его последствия, положительные или отрицательные, будут ощущаться после “запуска” ГБР.

Надійшла 5 травня 2016 р.